

FORRÁS

VI. évfolyam 10. szám

2020. október

A NAGYVÁRAD-ÚJVÁROSI SZENT LÁSZLÓ-PLÉBÁNIA HAVILAPJA

...minden határt legyőzve, a kapcsolatunk él!

Közösségünkben október a találkozás hónapja. Vredeni testvérplébániánk tagjai ilyenkor szoktak ellátogatni hozzánk, de idén ez – sajnos – nem lehetséges... Most üzenetekkel és fényképekkel vannak itt barátaink.

Üdvözlét, kedves Barátaink Nagyváradon! Sajnos idén nem ölelhetjük át egymást – a koronavírus miatt nem látogathatunk el hozzátok –, ami nagyon szomorú. Gondolataink és imáink azonban nálatok járnak! Szeretettel,

Jutta és Anja

Kedves nagyváradai Barátaink! A zwillbrocki atyák, **Freni és John** szeretettel köszöntenek titeket! Köszönjük a csodaszép napokat, amelyeket nálatok, a városotokban töltöttünk, köszönjük a szívélyességeteket és a barátságotokat. Maradjatok mind egészségesek! Tartsa Isten a védő kezét rajtatok, amíg újra láthatjuk egymást.

Édesanyám,
Mechtild és én,

Rainer szívélyesen üdvözlünk titeket, kedves Barátaink! Szomorú, hogy miután tavaly annyi szép közös élményünk volt, idén nem lehetséges titeket meglátogatni, de annál jobban örülünk már most a következő találkozásnak. Maradjatok egészségesek és vigyázatok magatokra!

Kedves Barátok a nagyváradai Szent László Plébánián! Ebben a mindannyiunk számára szokatlan időben ezzel a köszöntéssel szeretnénk összetartozásunkat kifejezni. Imáinkban gondolunk rátok, így minden határt legyőzve, a kapcsolatunk él! Szeretetteljes üdvözléssel,

Norbert és Christoph atya

Az elmúlt hétvégén több szentmise keretében ünnepeltük a 160 hittanos elsőáldozását. A mottónk: „Jézus Istenről tanít bennünket!” A képen a gyermekek Jézus körül ülnek és Őt hallgatják, minden gyerek egy kis babát hozott, amin a saját fotóját helyezte el. A gyerekek csoportokban egy-egy gyertyát készítettek, amit az oltárra tettünk. Sok szeretettel gondolok rátok ezekből az ünneplésekből is,

Josef

Közönségből – Közösség

A *Forrás* októberi számában Ménesi Tibor nyugalmazott ügyvéd úrral ismerkedhetünk meg a *Közönségből – Közösség* szellemében.

– *Október a tizedik hónap, ügyvéd úr megtenné, hogy bemutatkozik tíz pontban?*

1. Névem: Ménesi Tibor.

2. 1926. július 8-án születtem Nagyváradon.

3. A második világháborúban egy év alatt megjártam három hadifogolytábor – 18 évesen, diákként, a 12. osztály helyett – 1944 októberétől 1945 októberéig.

4. Kolozsváron tanultam a Bolyai Tudományegyetemen, magyar nyelven jogot. Bukarestben tettem le az ügyvédi vizsgáimat.

5. Először tanár voltam öt évig, mert nem jött meg a beosztásom a minisztériumból, ugyanis családi származásom miatt nem voltam alkalmas sem bírónak, sem ügyésznek. Felajánlottak egy kereskedelmi líceumban egy jogi katedrát.

6. 1959-ben családot alapítottam. Feleségem (csíki) székely származású, Nagyváradon lakó leány volt. Két gyermekünk született, mindkettő főiskolát végzett. A fiam, dr. Ménesi Péter jogász Pesten, a lányom pedig pszichológus, ugyancsak Pesten.

7. Legalább 500 perem volt, kb. 40 évet töltöttem a tárgyalóteremben. Épp meséltem az unokámnak, hogy nekem nem igazán tud újat mondani, mert annyi évet töltöttem a tárgyalóteremben, ahol a világ minden fonák része megfordult, a jó is, a rossz is. Hasznosnak érzem az életem, ugyanis 30–35 éven keresztül tájékoztattam a magyar nyelvű lakosságot a változatos törvényhozás törvényeiről. Az éppen megjelent törvényt magyaráztam egy helyi napilapon keresztül. Ez nagyon fontos volt abban az időben, amikor a forradalom után megindult a kárpótlások utáni eljárás. Gyűjteményem van 60, 80 talán 100 újságból is a cikkeimmel. Nem látom mostanában felvállalva azt, hogy figyelemmel kísérjek a közérdekű törvényeket és azokat az olvasó, az átlagember értelmi szintjén megmagyarázzák, mint például a nyugdíjra vonatkozó törvényeket, amiről a minap olvastam ugyan az újságban, de igencsak hiányos volt az írás.

8. 2004. augusztus 23-án, Budapesten megkaptam a *Hűség a hazáért érdemrend nagykeresztje* kitüntetését.

9. 2005-ben megkaptam az ügyvédi kamarától a kiválósági diplomát. (Diplomă de excelență).

10. Hat ügyvédet neveltem, a tanoncaim között voltak románok, magyarok, zsidók, ők egy-két évet voltak mellettem.

- *Őn 94 éves, mi ennek a magas életkornak a titka, vagy a receptje?*

- Nem lehet elhagyni az elődök fizikai és egészségi adottságait (géneket), szüleim is hosszú életűek voltak, apám 80, anyám 93 évet élt. Ez a kiindulópont. Ezt lehet javítani vagy rontani. Mindig is szükségesnek tartottam a reggeli tornát és ezt sosem hagytam el. Mértékletesség ételben, italban, egészséges életmód, sosem éjszakáztam, egészséges, normális családi életet éltem, két gyereket neveltünk. Igaz, hogy a munkát néha kicsit túlzásba vittem.

- *Hogyan tekint előre, a jövőbe, az életre vagy éppen a halálra?*

- Várom a halált. Néha, amikor még fájdalmaim voltak, szerettem volna minél előbb meghalni. Most már kevésbé van fájdalmam, de mindenesetre a túlvilági élet hite megkönnyíti ezt az ismeretlen úttól való borzadást. Ezért is kértem, hogy gyónhassak, áldozzak és a betegek kenetét is felvegyem, hogy tiszta lappal, megbánva vétkeimet induljak az útra. Hogy bűneim mennyire voltak súlyosak, nem tudom, de én úgy érzem pozitív életem volt, adtam a világnak, nem éltem vissza a helyzetemmel. Sokaknak segitettem, hogy visszakapják a tulajdonukat, és tettem ezt mindig méltányos áron.

- *Köszönjük szépen, ügyvéd úr!*

Kérdezt: Pék Sándor plébános

Október, a rózsafüzér hónapja

Szentséges Szűz Mária, Isten Anyja és az én Anyám

Kérlek, őrizd meg szívemet gyermekinek, tisztának és átlátszónak, mint a forrás. Adj nekem egyszerű szívet, amelynek nincs kedvére a komor töprengés.

Szívet, amely negylekűen odaajándékozza magát, és bensőségesen osztozik mások fájdalmában.

Hű és nemesen érző szívet, mely semmi jót nem feled és semmi rosszért nem neheztel. Adj nekem győzhetetlen szívet, melyet semmi bálátlanság be nem zár, semmi közönyösség ki nem fűraszt.

Tedd, hogy szívem szelíd és alázatos legyen, szeressen a viszonzzeretés reménye, igénye nélkül.

Boldog legyen, ha más szívekben háttérbe szorul az Isteni Szív mögött.

Vagyis add nekem szívedet, ó Mária!

- írja könyvében dr. Nehéz Márta Mirjam.

Egy ilyen szív kialakításához segít a rózsafüzér imádság, amely egész életünk vezérfonala, amellyel Mária, kezén Jézus Krisztus alázatos, olykor véres, de éppen ezáltal győzedelmes lábnyomaiba lépünk.

A rózsafüzér megtanít minket, hogy Isten példájára figyeljünk, jelenlétére „éberek” és figyelmesek legyünk, és éppen ugyanazon ima gyakori visszatérte által állhatatosak legyünk Isten szolgálatában életünk azon helyén, ahova Ő állított.

A rózsafüzér szemlélődő ima, amelyre rá kell készülni lelkileg és amelyre időt kell szánunk. VI. Pál pápa szavaival: *„Szemlélődés nélkül a rózsafüzér lélektelen test, s mondása azzal a kockázattal jár, hogy formulák mechanikus ismétlése lesz. Imádkozása természete szerint nyugodt, lassú ritmust igényel, ami elősegíti az imádkozásban az elmélkedést az Úr élete misztériumairól, melyeket annak szívéen keresztül lát, aki a legközelebb állt az Úrhoz, s melyekből elmondhatatlan gazdagság fakad. Vagyis a rózsafüzér imádság az Evangélium rövid összefoglalója.”*

Számomra a szentmisék előtt elmondott rózsafüzérek nagy kegyelmeket jelentenek, amikor nem kapcsolódhatok be az imádságba egy hiányt, ürességet érzek. Mivel vallásos családban nőttem fel, hozzátartozik az imádság a mindennapi teendőimhez. Akár vizsgák időszakában, akár a kórházi ágyban, valamint eddigi életem minden helyzetében a rózsafüzér mindig nálam volt és van, és éreztem és érzem a Szűzanya segítségét.

Már több mint tizennyolc éve megalakult a Rózsafüzér Társulat, amelynek tagja vagyok és azóta nagyon sokan elköltöztek az égi hazába. Szeretnénk új tagokat meghívni szeretettel, hogy tapasztalják meg az ima erejét és kegyelmét.

Október a rózsafüzér hónapja. Tegyük meg mindent, hogy minél többen közösen örvendeztessük meg a Szűzanyát imáinkkal – *„Máriának füzért fonjunk”*.

Orbán Mária

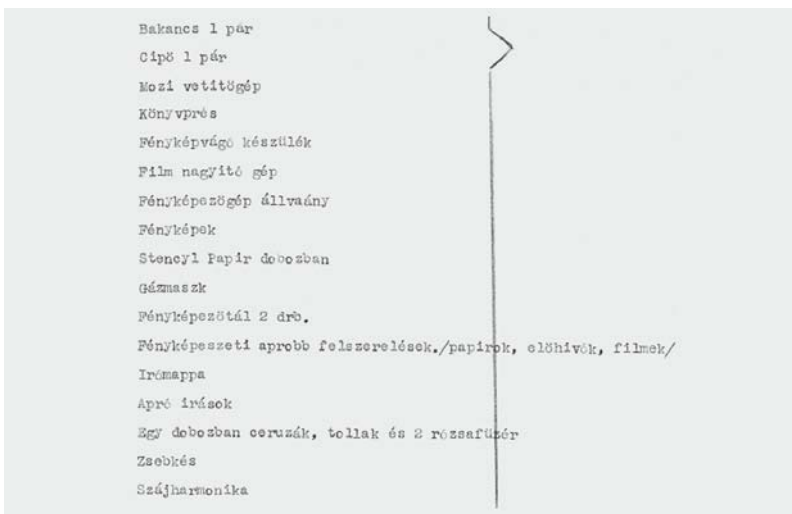
PÉLDA-kép

Tíz évvel ezelőtt, 2010. október 30-án – térben és időben egy hozzánk egészen közeli – égi pártfogót kaptunk Boldog Bogdánffy Szilárd vértanú püspök személyében. Dokumentumkötet foglalta össze a fellelhető forrásokat, és hozta emberközelbe életpéldáját. Az eredeti formában közölt dokumentumok időrendben követik Szilárd püspök rövid papi pályafutását, majd a négy és fél éven át tartó keresztútját, melynek során a fizikai kín, lelki terror és megaláztatás stációit járta meg.

Vannak képek, melyek számomra elemi erővel törnek át a dokumentumok sokaságán és szubjektív módon, különös üzenetet közvetítenek. Az egyik ilyen *kép* Bogdánffy Szilárdról készült az 1940-es évek közepén, nyakában lóg az egyik legkedvesebb időöltésének eszköze: a fényképezőgép. Egy mosolygó, *boldog* embert látunk. Egy embert, aki legtöbbször a fényképezőgép túloldalán áll és örökíti meg a pillanatot, most minden szerénysége ellenére odaáll az objektív elé és már-már csibészes mosollyal tekint a fotósra, de kezeit a fényképezőgépen tartja – mintegy jelezve, hogy számára az a fontos a képen. A fényképész nevét nem tudjuk, de úgy gondolom, hogy akkor és ott ő egy megajándékozott ember volt, aki ezt a pillanatot megörökíthette.

Egy másik *kép*: egy táblázat. Bogdánffy Szilárd személyes tárgyainak jegyzéke, „hagyatéka”, amelyeket 1949-ben letartóztatása után szobájából vittek el. Egészen döbbenetes lista (egy részletét közöljük itt). Körülbelül 200 könyvcím és 60 „személyes tárgy”. Ennyi. A könyvek túlnyomó része teológiai és pedagógiai tematikájú. A személyes tárgyak pedig teljesen hétköznapi használati eszközök, itt is fellelhető a fényképezés iránti érdeklődése.

Ez a jegyzék, mint egy tükör, láttatja az akkori hittanár személyiségét, azt, hogy a lelki nagyság és az anyagi bőség mennyire független egymástól, és láttatja az ő példás elköteleződését és *egyszerűségét*.

Következő *kép*: a Kanonok-sor. Tíz éve gyakran eszembe jut, hogy ezek a boltívek őrzik Bogdánffy Szilárd püspök utolsó *szabadon* megtett lépteinek nyomát és elgondolkodom, hogy amikor itt járok csak a deszkákat koptatom, vagy igyekszem-e a nyomdokaiban lépkedni?

Boldogság, egyszerűség, szabadság – Szilárd püspök kapcsán ezekről a fogalmakról gondolkodtunk 2020 októberében...

Voiticsek Ilona

Képek forrása: *Út a vértanúsághoz. Bogdánffy Szilárd emlékkötet I-II.*, Nagyvárad, Római Katolikus Püspökség, Varadinum Script Kiadó, Nagyvárad, 2011.

Újvárosi régitörténetek

Dr. DÁSZKÁL ISTVÁN,
a kiváló nyelvteljeség

Öröm és rendkívül kellemes értelmes, nagy tudású emberek közelében élni. Ilyennek ismertem meg az 1950-es évek végén a nagyvárad-újvárosi plébánián Dr. Dászkál Istvánt – akkor még káplán atyát –, aki dr. Ópalotay János apát-plébános és dr. Tombory Béla káplán mellett szolgált. Nyári vakációban az egykori Immaculata nővérek támogatását élveztem és itt náluk nyaraltam. Mindenem meg volt, ahogy mondani szokták: koszt, kvártély. Minden nap a Szent László-templomban ministráltam, többek között dr. Ritli László főorvossal, Bittenbinderékkel, a Dobozyakkal, a Vindis és Mellán családok fiaival, akik közül akkortájt többen költöztek ki Ausztráliába, és még sokan másokkal. Örömmel vettem, hogy a Vindisek közül még többen emlékeztek rám, és a változás után Zoltán, aki Ausztráliában egy verseskötetet is összeállított, hazajött és itt Váradon nyomtatta ki, amiből nekem is adott egy tiszteletpéldányt, mint régi ismerősnek, amit nagyon kedves ajándéknak vettem, azért is, mert jól értékelhető és felhasználható verseket tartalmaz, nemcsak szavak zavaros kavalkádja.

*

Dr. Dászkál István már akkor hódolt legnagyobb szenvedélyének, a festmények megvásárlásának. De szeretett mindent, ami igazi antik volt: bútorokat vagy márkás porcelánokat, ezüst asztalneműt, kristály- és üvegtárgyakat. Legnagyobb szerelme a festmény volt. Szobája valóságos raktár-múzeum volt. Nagyon boldogan mutogatta egy-egy legújabb szerzeményét. Ekkor még sok, egykor jómódú, gazdag, de a háború után elszegényedett család élt Váradon. Értékeiket eladták, hogy mindennapjaik megélhetését megkönnyítsék.

Egy kis kitérőt teszek, de majd visszatérek ehhez a gondolathoz.

A második világháború éveiben, 1940–43 között Dászkál István a Budapesti Központi Papnevelő Intézetben végezte felsőbb tanulmányait. Már akkor lehetett számítani arra – mondotta –, hogy előbb-utóbb az oroszok legyőzik a német seregeket és elfoglalják ezt a területet. A budapesti antikváriumban talált egy orosz nyelvtankönyvet, amit meg is vásárolt. 1944-ben már endrődi

Dr. Dáskál István ezüstmiséjét mutatja be, mellette dr. Hosszú László vikárius. Szent László-templom, 1968. november 3.

káplán volt, ahol 15 ezer hívő tartozott a plébániához. A plébános és három káplántársa elmenekült, amikor az oroszok bevonultak Endrődre. A fiatal, 24 éves pap, egyedül marad a hívekkel és a szétlőtt tornyú templommal. Jöttek is az oroszok és ő folyékonyan tudott velük beszélni, mert rövid idő alatt szöröstől-bőröstől bevágta az egész orosz nyelvtant. A parancsnoktól kapott egy igazolást orosz és magyar nyelven, amit mindig megőrzött. Amikor újabb orosz csapatok jöttek, ő felmutatta a parancsnok által kiállított és aláírt igazolást, azok szalutálva továbbmentek.

Hogy képgyűjtő „mániájának” hódolhasson, ugyancsak ez az 1943-ban a budapesti antikváriumban vásárolt nyelvtankönyv volt segítségére.

1946-ban, Nagyvárad akkori apostoli kormányzója, a boldoggá avatott vértanú püspök dr. Scheffler János, püspöki rendelettel a külföldön szolgáló papokat hazarendelte. Sokszor emlegette: egyedüli volt, aki eleget tett a püspöki parancsnak és hazajött. Váradon is elkezdődött a kommunista időre jellemző túlzott iparosítás, gyárak építése, ahová szovjet gyártmányú gépeket hoztak, orosz nyelvű prospektusokkal. Nem volt elegendő megfelelő szakember, aki ezeket lefordíthatta volna. Így, bár az akkori kommunista-ateista rendszer ellenségnek tekintette papsága miatt, mégis rákényszerült arra, hogy igénybe vegye szaktudását. Rendkívül magas összegeket keresett ezzel a munkával. Papi fizetése alig néhány száz lej volt, sok ezer lejt kapott a fordításokért. Soronként, szavanként díjazták a fordításokat. Ezekből a pénzekből, amelyeket nem „herdált el”, tudott sok értékes festményt és más értéktárgyat megvásárolni.

Még három eset, ami az orosz nyelvvel kapcsolatos. Heti rendszerességgel bejárt a különböző könyvesboltokba, ahol értékes könyveket vásárolt meg, amelyek között sok értékes orosz nyelvű is volt. A Bémer-téren lévő könyvesboltban talált egy kétkötetes, rendkívül értékes orosz szakkönyvet az orgonaépítésről. Drágálta, nem vette meg. Mikor ott járt mindig látta a könyvet, de egyszer észrevette, hogy leértékelték, majd még kevesebb lett az ára, a végén a két kötet 1 lejbe került. Ekkor már megvette. Azt mondta, akik öröklik csodálkozni fognak, hogy a több mint ezer orosz nyelvű könyve között még olyan is van, amely orgonaépítéssel foglalkozik.

A marosvásárhelyi tankönyvkiadó felhívással fordult a szakemberekhez, hogy az iskolák számára orosz nyelvtankönyvet szerkesszenek. Ő is beküldte a sajátját. Meg is dicsérték érte, hogy az övé a legjobb, de amikor megtudták, hogy katolikus pap, kiadásától eltekintettek.

A gyermekek hitoktatásakor, de bérnálások alkalmával is mindig elmondott egy-egy tanulságos mesét. De ezeket a magyar nyelvű hallgatóság nem ismerte, mert ő ezeket az orosz meseirodalomból vette.

Amikor 1982-ben a váradi püspökség vezetője, ordináriusa lett, az egyik szlovák plébánián bérnált. Váradnak vagy 15 ezer szlovák nyelvű híve is volt. Szlovák nyelvű prédikációját megírta és az azóta már meghalt szlovák paptestvérnek, Mucha Jánosnak odaadta, hogy javítsa ki, ahol szükséges. János atya, miután elolvasta azt mondta: Ordinárius úr, ezen egyetlen betűt sem kell javítani, úgy tökéletes ahogy van. Rendkívüli nyelvtelenség volt.

Dr. Hosszú László főpásztor 1980. február 6-án, különböző okok miatt felmentette irodaigazgatói tisztségéből Hutás Zoltán Pongrác O. Praem. kanonokot, templomigazgatót és helyébe kinevezte dr. Dászkál István sz. e. kanonokot, váradiújvárosi plébánost. „Nehezen fogadtam el, de a papi engedelmességből igent mondtam” – emlegette a későbbi évek alatt. Később tudatosult bennem, hogy a betegeskedő és mind gyengébben látó Hosszúnak szüksége

„Maradj velünk, Uram . . .”

Luk. 24,29.

ARANYMISÉM EMLÉKÉRE

Nagyvárad, 1943 nov. 4.

Nagyvárad, 1993 nov. 4.

Dr. Dászkál István

ny. ordinárius,
pápai prelátus,
nagyprépost

EOS 289 Jyoti Sahi: Kreuzigung

volt egy tudós, lelkiismeretes segítségre – amit Dászkálban, aki a váradi teológián egykor tanítványa is volt –, megtalálta. Hosszú is beszélt több nyelvet: olaszt, németet, románt és anyanyelvét, de ekkor már jöttek más nyugati országokból hivatalos és nem hivatalos látogatók, akikkel Dászkál szót tudott érteni, mert ő beszélt az angol, francia és szláv nyelveket, amelynek az alapja az orosz nyelv volt.

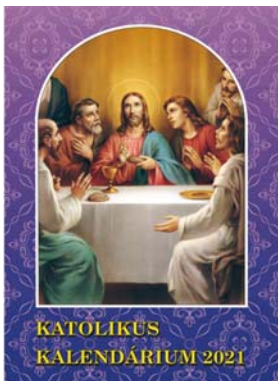
1982. május 10-én, 777. számú rendeletével általános helynökévé nevezte ki dr. Dászkál Istvánt, azt kérve a papságtól, hogy engedelmes szeretettel kövessék útmutatásait és imájukkal segítsék felelősségteljes hivatalában. Egészsége olyan mértékben romlott, hogy ugyanezen év június 17-én véglegesen visszavonult az egyházmegye vezetésétől, és Róma tudomásul vételével dr. Dászkál István lett az egyházmegye ordináriusa, kormányzója, amelynek hivatalos római megerősítése csak 1982. október 18-án a „Quandoquidem spiritali Christifidelium” dekrétummal történt meg. Ebben a beosztásban végzett munkájáról itt nem írok, ez lehet egy külön tanulmány az ő életéről és munkásságáról, ami 1990. március 14-ig, Tempfli József püspöki kinevezéséig tartott.

Mons. Fodor József
általános helynök

- Az egyház tagjává lett a **keresztség** által: szeptember 19-én Silye Mira Anabella, 20-án Nilgesz Tamara Anamária, Szlovák Emma Olivia, 26-án Drimba Lucas Casian.
- Szentségi **házasságot** kötöttek augusztus 22-én Silaghi Gavril Dan és Mérai Annabella.
- **Utolsó útjára kísértük:** szeptember 8-án † Beke Sándor, 15-én † Anton Irén, 18-án † Székely Ilona, 22-én † Kovács Julianna, 28-án † Iványi Róza, 29-én † Szász Viorica testvéreinket.

Könyvajánló

Sekrestyénkben kapható a **Katolikus Kalendárium 2021**. Lelkileg hasznos és szép ajándék az egész család számára. Ára 10 lej.

A tartalomról: Tanulságos történetek, Az elsőáldozók védőszentje, Gondolatok a világjárványról, Vianney Szent János a szenvedésről..., Pio atya és Mindszenty bíboros találkozása, Betegek Anyja, Szűz Mária (ima), Az első Cursillo története, Gyökössy Endre: Recept, Az atombomba szentje, Lélekemelő apróságok, Kalendáriumunk konyhájából, Kereszt-rejtvény (fődíja: egyhetes nyaralás!)

A SZENTMISE OLVASMÁNYAI

Évk. 27. vas. – okt. 4.: Iz 5,1-7 – Fil 4,6-9 – Mt 21,33-43

Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya – okt. 8.: Sír 24,23-31 – Gal 4,4-7
– Lk 1,26-28

Évk. 28. vas. – okt. 11.: Iz 25,6-10a – Fil 4,12-14.19-20 – Mt 22,1-14

Évk. 29. vas. – okt. 18.: Iz 45,1.4-6, – 1Tessz 1,1-5b – Mt 22,15-21

Évk. 30. vas. – okt. 25.: Kiv 22,20-26 – 1Tessz 1,5c-10 – Mt 22,34-40

A havilapot szerkeszti a Nagyváradi-Újvárosi Szent László Római Katolikus Plébánia.
410209 Nagyváradi, Primáriai utca 9. Telefon: 0259/431-652. www.szentlaszloplebania.ro
facebook: Nagyváradi-Újvárosi-Szent-László-Római-Katolikus-Plébánia
Készült a nagyváradi Litera Print nyomdában.